

Daniel Cohn-Bendit, eurodiputat pels Verds

Text: PAU CAPARRÓS / Fotos: RAFA GIL

"És la vida la que et força a canviar"

Daniel Cohn-Bendit (Montbau, 1945), líder carismàtic de la protesta dels estudiants francesos durant el maig del 1968, estigué a València convidat pel Centre d'Estudis Polítics i Socials. Europa és ara la utopia possible de "Dany el roig".

El maig del 1968 buscava la platja davall de les llambordes dels carrers d'un París revolucionari. Avui és l'eurodiputat Cohn-Bendit pel partit dels Verds. "Dany el roig", el seu nom de guerra durant els anys d'universitari, arribava a València en vol directe des de la ciutat de Frankfurt per impartir una conferència sobre el futur de la Unió Europea.

—Ara és diputat pels Verds al Parlament Europeu. Què ha canviat des del 1968?

—L'experiència que vaig tenir, amb molta més gent, durant els primers mesos del 1968 fou la de construir un moviment organitzat. El 1968 ens pensàvem que amb el nostre moviment podríem canviar la societat. Després de moltes lluites, entenguérem que aquest moviment també podia ser essencial per a democratitzar la societat i aviar-la cap a posicions més justes. Era la connexió amb les idees dels 60, per la democràcia real i contra l'autoritarisme. Les crítiques des de l'ecologisme a la societat esdevingueren cada dia més importants, i em vaig unir als Verds.

—Però la seua primera experiència en el món de la política fou d'adjunt del burgmestre de Frankfurt.

—Sí, és cert, abans d'unir-me als Verds, el 1984. Vaig ser escollit al Parlament de la ciutat de Frankfurt i em vaig fer càrrec de la conselleria municipal d'immigració de la ciutat. Frankfurt és una ciutat amb un 30% d'immigrants. És a principi dels 80 que vaig entendre la importància d'Europa com un futur de la democràcia real. El 1994, quan feia poc que els candi-

dats verds s'havien presentat al Parlament Europeu, vaig esdevenir diputat per primera volta.

—Al seu darrer llibre, escrit amb l'eurodiputat espanyol Jose María Mendiluce, parla de la tercera esquerra verda. És una nova ideologia?

—A l'esquerra, un discurs habitual ha estat enguany que les posicions clàssiques s'havien de superar: propostes com les de Tony Blair i la seua "tercera via". Era clar que hi havia la necessitat d'una tercera via, però no pas la tercera via que proposava Blair, sinó una tercera via d'esquerres i ecològica. La intervenció que hi vaig tenir era, d'una banda, en favor dels Verds francesos. Com havien de canviar, ells com a organització, i com havia d'integrar l'esquerra les posicions dels Verds. La tasca més difícil en política és avui de fer propostes de futur. A les democràcies modernes, la gent funciona pensant en el present. És molt difícil de trobar partidaris d'una política pensada a llarg terme, orientada al futur, perquè el futur no es pot veure. Necessitem una política per a estructurar el futur. Aquest és el punt central de la meua proposta.

—Parla molt d'Europa com d'un model polític vàlid per a la tercera esquerra verda. Quina Europa li

agradaria de veure d'ací a deu anys?

—Primer de tot, he de dir per què crec en Europa. Molts dels problemes que tenim com a europeus no es poden resoldre des d'una sola nació o estat. Ni França, ni Espanya, ni Anglaterra, ni el Luxemburg no poden fer res totes soles. Si observes el problema ecològic, si analitzes les normes socials i ecològiques de la globa-

"Si analitzes les normes socials i ecològiques de la globalització, l'única força que pot fer propostes amb una certa possibilitat de canviar el camí que està prenent la globalització, és Europa."

lització, l'única força que pot fer propostes amb una certa possibilitat de canviar el camí de la globalització és Europa. Europa és per mi molt important perquè defensa les idees de la societat que hem construït aquests darrers seixanta o cent anys.

—*L'esquerra sembla que defense ara el que combatia els anys 60; defensa l'estat del benestar contra les polítiques neoliberals que ataquen el sistema de protecció social. És que el liberalisme ataca la democràcia?*

—Per mi és difícil de parlar "de l'esquerra", perquè no en sóc un representant. Mai no he militat al Partit Socialista, mai no he estat comunista; més aviat he estat sempre anticomunista, de l'esquerra crítica del comunisme. De totes formes, també m'és difícil de no tenir una opinió de la tradició de l'esquerra. A banda que et trobes casos molt concrets, com el de Javier Solana, que fou un gran crític de la OTAN i ara mira-te'l, jo no diria que defensem allò que atacàvem ahir. Defensem les nostres idees, d'igualtat social, de llibertat, i hem de defensar la idea d'igualtat d'oportunitats per a tothom. Necessitem un tomb polític i, per mi, això vol dir Europa. És una idea que s'ha convertit en un problema de classe. La idea d'igualtat social dins l'estat del benestar, no la va crear el capitalisme, que es pensa que ha de ser amable amb els treballadors perquè no organitzen mobilitzacions i manifestacions i no desenvolupen, així, la lluita de classes. Aquest és el motiu que ens obliga a conèixer què vol dir la igualtat social avui i què significa la responsabilitat ecològica.

—*Al llibre, parla d'una nova manera d'entendre la ideologia llibertària.*

—Bé, n'hi parle en una dimensió liberal i llibertària. Una de les coses en què he canviat, i crec que també

molta gent, és que ara crec que no hi ha cap alternativa a l'economia de mercat. L'economia socialista d'estat no ha funcionat, i ho hem d'acceptar. L'economia de mercat té cares diferents. No hi ha una sola manera d'entendre-la. Hem de regular-la. D'una banda, per mantenir allò que suposa d'inventiva i de gent que s'esforça per millorar les coses. Hem de mantenir aquesta energia. I d'una altra, cal conservar la idea que tothom té la capacitat de trobar el seu lloc en aquesta economia de mercat. I aquí és on hem de procurar que la gent trobe oportunitats per a les seues habilitats i pugui superar els seus problemes dins l'economia de mercat. Una tercera observació sobre l'economia de mercat és que avui no integra els costos ecològics de la producció. És per això que som també nosaltres els qui hem d'introduir la idea de la responsabilitat ecològica. I per tot això hem de ser, d'una banda, liberals, en la economia de mercat i, d'u-

na altra, llibertaris i ecològics per a regular i estructurar l'economia de mercat.

—*Quina opinió li mereixen José Bové, el pagès francès que ha declarat la guerra a la globalització econòmica, als seus símbols i als restaurants nord-americans de menjar ràpid, i la gent que s'ha manifestat a Praga contra les polítiques de l'FMI i el BM?*

—Hi ha un moviment contra la forma de globalització actual, i José Bové representa els principis d'aquest moviment que s'oposa a una certa cultura de mercat i de l'agricultura, reivindicant l'essència de la cultura europea contra la cultura del McDonald's. És important, però la cosa difícil, com sempre en aquesta casta de moviments, és que hi ha una enorme pressió ideològica. La gent és contrària a la globalització, i si hi ets contrari, no ofereixes alternatives perquè els països del Tercer Món tinguen oportunitats. El problema ara és com fer propostes per canviar la globalització.

José Bové n'ha fet alguna, però és el que et comentava al principi: els moviments socials són un vehicle de la democràcia; això no vol dir que tinguen raó en els plantejaments; en tenen en el sentit que la globalització d'avui no és solidària i entranca molt els països subdesenvolupats. Això són problemes evidents que no podem perdre de vista.

—*L'oposició a l'energia nuclear europea comença a Alemanya, els anys 80. Joschka Fischer, ex-ministre del Medi de l'actual govern alemany, en fou un dels representants. No és una contradicció passar d'un moviment antinuclear a ministre del Medi?*

—És el que he tractat d'explicar fins ara. En la lluita contra l'energia nuclear i per les responsabilitats ecològiques, la posició dels Verds era que hi havia alternatives i que es podien fer les coses d'una altra ma-

nera. Tingueren la possibilitat de comprovar si era veritat o no i d'entrar en el govern. Els Verds a Alemanya representen un electorat que oscil·la entre el 7% i el 8%, i això obliga a fer coalicions i a entrar en un joc molt difícil que és el de la política. El que nosaltres proposem no és un joc fàcil. El camí comú per a proposar coses és de dir: "Si fem tal cosa, tot anirà molt bé i guanyarem molts diners". Però els Verds diem: "Si vols seguir-nos, has de canviar la teua forma de vida".

—*I les nacions sense estat, com Catalunya o Euskadi, on paren dins la Unió Europea?*

—Sí ningú té consciència nacional de Catalunya, Euskadi, Bretanya... , per què no?, no és el meu problema. Però no crec que es pugui mantenir la posició d'un país independent dins la Unió Europea, perquè un país independent no pot viure. Jo crec que hi ha dos tipus de casos. D'una banda hi ha una part de la po-

"Una de les coses en què he canviat, i crec que també molta gent, és que ara crec que no hi ha cap alternativa a l'economia de mercat. L'economia socialista d'estat no ha funcionat, i ho hem d'acceptar."

blació que té dificultats amb la forma com han evolucionat certes coses; d'aquí ve que es desenvolupa una ideologia nacionalista, expressada sobretot en les tradicions. D'una altra, hi ha el que trobem a regions com Irlanda del Nord, amb l'Exèrcit Republicà Irlandès (IRA), o a l'estat espanyol amb ETA, que són organitzacions amb formes molt totalitàries; són estalinistes i fins i tot diria que racistes, vista la manera com fan les coses. Creuen que tenen la raó i que poden matar qui vulguen. És una situació terrible. Sí, s'han de criticar amb fermesa organitzacions com ETA, però també s'han de trobar els camins d'una mitjanceria per què s'acaben els assassinats. I això es fa negociant, fins i tot amb els morts damunt de la taula. I per això crec que el govern espanyol no hauria d'adoptar mai la posició d'esperar el final de la guerra; no podem eliminar-los, perquè, llavors, els assassinats no tindran mai fi.

—*Creu que, als universitaris d'avui, no els interessa la política, a diferència dels d'abans?*

—No totes les generacions han de ser revolucionàries. De fet, la majoria no ho són. Els estudiants de l'època de la República de Weimar, a Alemanya, eren molt reaccionaris, i ajudaren a fer més fort el moviment nacional-socialista d'Adolf Hitler. La dificultat per als joves d'avui és que la política és molt més complicada que no fa quaranta anys. Durant els 60 podríem dir que volíem canviar el capitalisme. Tothom tenia el seu exemple: Cuba, la Xina... Lluitaves contra el capitalisme i en favor del socialisme. Però on és el socialisme avui?, què és ara? M'entens? O l'experiència de la catàstrofe. Pots dir que et sents a desplaer, ací a Europa, però, com era la vida a l'URSS? O, que potser t'agradaria de ser homosexual a Cuba? Per la gent jove, la visió de la vida, és la vida privada pròpia. Per tot açò crec que, als joves, els costa d'interessar-se per la política, tot i que ara n'hi ha molts que es preocupen per qüestions humanitàries. Tenen més sen-

—**Què en pensa, del paper de l'OTAN?**
 —**Durant el conflicte de l'ex-Iugoslàvia, jo era molt partidari de la intervenció militar, perquè em pensava que era increïble que un home com Milosevic, que havia començat la seua campanya el 1978 a Kosovo, devastara després els Balcans. És la vida la que et força a canviar. Has de ser realista per a explicar els teus canvis personals. No parle per boca de gent com Javier Solana; ell deu tenir els seus problemes i jo tinc els meus.**

Però també és veritat que no tenim opcions contra les grans multinacionals. Però és aquesta la nostra opció. Si la gent diu no, si la gent diu que açò s'ha de canviar, si els polítics accepten el joc d'oferir alternatives, dins l'economia de mercat, però fent proves, experiències, per millorar la situació, aleshores ja tens una força. I aleshores no és ingenu, són les regles de la política: posar la lògica de la gent a primer lloc, no la del mercat. Això no vol dir rebutjar el mercat, sinó aconseguir que guanye la lògica de la gent.

—*Els anys 60 deia que havíem de ser realistes i demanar els impossibles. Diria que ara lluita per les utopies possibles?*

—Abans m'has demanat si no era una mica ingenu. Fa quaranta-cinc anys que sent que tot quant faig és ingenu, impossible..., m'és ben igual. Hem de ser realistes i interrogar-nos sobre els impossibles.

sibilitat solidària i no creuen que els polítics en tinguen gaire. Molta gent jove es pensa que el món del qual parlen els polítics no és el propi. Si veus un polític comú parlant de drogues i fent valoracions morals sobre l'haixix o la marihuana, la gent jove se'n riu i es demana de què dimonis parla, ara. És possible que aquest polític vagi cada diumenge a l'església i sàpiga què és un temple, però no sap què és la marihuana. Hi ha molts exemples en què la majoria de polítics disten molt de sentir les coses que senten els joves d'avui.

—*No pot semblar una mica ingenu voler abolir un cert tipus de capitalisme salvatge únicament des del voluntarisme polític?*

—No sé si és ingenu, però jo dic que si tu tens un sistema capitalista, que és irracional, i tens una lògica que hi vaja contra, la lògica de la gent que vol participar-hi i aconseguir-ne alguna cosa, des de les possibilitats que ens ofereix la societat de les noves tecnologies, ja tens una alternativa en marxa.